

РАХУНКОВА ПАЛАТА

РІШЕННЯ

від 9 лютого 2016 року № 2-1

м. Київ

Про результати аудиту виконання завдань і заходів, передбачених
Загальнодержавною цільовою програмою “Питна вода України”
на 2011-2020 роки

Відповідно до статті 98 Конституції України, статей 7, 25, 26, 35 і 36 Закону України “Про Рахункову палату” розглянуто Звіт про результати аудиту виконання завдань і заходів, передбачених Загальнодержавною цільовою програмою “Питна вода України” на 2011-2020 роки. За результатами розгляду Рахункова палата

В С Т А Н О В И Л А:

1. Кошти державного бюджету, що виділялись у 2012 році на виконання завдань і заходів Загальнодержавної цільової програми “Питна вода України” на 2011–2020 роки (далі – Програма), використовувалися нерезультативно та з порушенням вимог чинного законодавства. У 2013-2015 роках кошти не виділялись взагалі. З місцевих бюджетів та інших джерел, які становлять майже 70 відс. загального обсягу фінансування Програми, кошти у запланованих обсягах також не виділялись.

За звітними даними Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, у **2012-2015 роках коштом держбюджету виконано робіт лише на 66,5 млн грн (5,6 відс. від орієнтовного обсягу фінансового забезпечення Програми на цей період).** Крім того, обласними та Київською міською державними адміністраціями, які є виконавцями Програми, за 2012-2014 роки та I півріччя 2015 року використано **470,1 млн грн коштів місцевих бюджетів і спрямовано 335,7 млн грн з інших джерел (41 відс. передбаченого Програмою обсягу).**

Як наслідок, **очікуваних результатів виконання Програми у 2012-2015 роках не досягнуто. Нормативно-правове та науково-технічне виконання Програми взагалі провалено.** Заходи щодо доведення якості

питної води до встановлених нормативів виконувалися **недостатньо і несвоєчасно**. Відсутність коштів на обслуговування систем (установок) доочищення унеможлиблює їх експлуатацію, а кошти на їх впровадження використано непродуктивно. Інвентаризація каналізаційних очисних споруд досі не завершена. Оптимізацію роботи систем централізованого водопостачання та водовідведення не здійснено.

2. У рамках Програми, яка виконується вже 10 років, за її організаційного та фінансового забезпечення вирішити проблему забезпечення громадян питною водою в необхідних обсягах та відповідно до встановлених нормативів практично нереально. Результати аудиту дають підстави стверджувати, що і через п'ять років (2020 рік) Програма виконана не буде.

Чинне законодавство не забезпечує цілісного регулювання питань забезпечення громадян питною водою. Заходи з розвитку та реконструкції централізованих систем водопостачання та водовідведення здійснюються безсистемно і непослідовно. Постійного джерела фінансування, насамперед коштів на реконструкцію або будівництво цих систем, практично немає.

За відсутності контролю з боку Кабінету Міністрів України та Мінрегіону як державного замовника Програми оновлена у 2011 році Програма не сприяла кардинальному оновленню підприємств водопровідно-каналізаційного господарства. Суттєвих змін у забезпеченні громадян якісною питною водою протягом 2012-2015 років не відбулось.

Кабінетом Міністрів України та Мінрегіоном пропозиції і рекомендації Рахункової палати за результатами попереднього аудиту в повному обсязі не виконані. Послідовні заходи щодо їх виконання не вживалися. Окремі порушення та недоліки, виявлені під час попереднього аудиту, набули системного характеру.

3. У порушення вимог Закону України від 10.01.2002 № 2918 “Про питну воду та питне водопостачання” Мінрегіоном не підготовлено національних доповідей про якість питної води та стан питного водопостачання в Україні у 2013 і 2014 роках. Як наслідок, права органів державної влади, громадських організацій, підприємств, установ та громадян на інформацію про якість питної води, причини її забруднення, порядок розрахунку тарифів на послуги централізованого водопостачання і водовідведення порушені. Національна доповідь про якість питної води та стан питного водопостачання в Україні у 2012 році підготовлена із затримкою на 3 місяці, тобто з недотриманням нормативно встановленого терміну (лише у жовтні 2013 року).

Порядок підготовки національної доповіді станом на 01.02.2016 не враховує змін, що відбулися наприкінці 2010 року в системі центральних органів виконавчої влади. Однак **Кабінетом Міністрів України протягом**

чотирьох років не актуалізовано цей порядок. Мінрегіоном лише у 2015 році підготовлено проект відповідного урядового рішення.

4. Нормативно-правове та організаційне забезпечення виконання завдань і заходів Програми було недосконалим. У порушення вимог Порядку розроблення та виконання державних цільових програм, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31.01.2007 № 106, **Мінрегіон у 2012-2015 роках не проводив аналізу і комплексної оцінки результатів виконання Програми. Звіт про стан реалізації Програми у 2012 році, який Мінрегіон надавав Уряду, був формальним і не містив кількісних та якісних показників виконання її заходів за період, що минув. Щорічні звіти про виконання Програми у 2013-2015 роках Мінрегіон у порушення вимог ст. 8 цього Закону та п. 45 Порядку Кабінетові Міністрів України не надавав.**

Крім того, **Мінрегіон не призначив керівника Програми, а окремі її положення не відповідають вимогам зазначеного Закону.** Програма не містить порівняльного аналізу можливих варіантів та обґрунтувань шляхів і засобів розв'язання проблеми з метою визначення оптимального варіанта. Як у паспорті, так і в додатку 2 до Програми **відсутній чіткий розподіл обсягу коштів у розрізі “інші джерела фінансування Програми”.**

Порядок взаємодії та координації роботи, пов'язаної з виконанням Програми, **потребує перегляду на відповідність вимогам чинного законодавства,** враховуючи зміни в структурі центральних органів виконавчої влади та затвердження у 2011 році нової редакції Програми.

У 2012 році наказом Мінрегіону від 06.07.2012 № 337 затверджено **Порядок проведення відбору проектів з реалізації заходів Загальнодержавної цільової програми “Питна вода України” на 2011–2020 роки, який набрав чинності лише через чотири місяці,** що призвело до відтермінування відбору за проектами. Як наслідок, **виконання заходів Програми коштом держбюджету було обмежено в часі.**

5. Міжвідомча комісія з питань виконання Загальнодержавної цільової програми “Питна вода України” на 2011-2020 роки у 2012-2015 роках фактично не діяла. Її існування є суто формальним, а діяльність не забезпечила взаємодії та координації роботи міністерств, інших центральних і місцевих органів виконавчої влади.

Мінрегіон не володіє інформацією про утворення і діяльність регіональних комісій. Звіти цих комісій про хід виконання регіональних програм всупереч Порядку взаємодії та координації роботи, пов'язаної з виконанням Загальнодержавної цільової програми “Питна вода України” на 2011–2020 роки в Мінрегіоні відсутні. Нормативно визначений механізм фінансування Програми за пропозиціями міжвідомчої та регіональних комісій не діє.

Формальною є також робота Ради з питань якості питної води. Засідання Ради у 2013-2015 роках не проводилися, отже, вона не впливала на вирішення питань якості питної води.

6. На регіональному рівні виконання заходів Програми та відповідних регіональних і місцевих програм із поліпшення якості питної води на належному рівні не забезпечено. Всупереч вимогам п. 4 Закону України від 03.03.2005 № 2455 “Про Загальнодержавну цільову програму “Питна вода України на 2011-2020 роки” (у редакції Закону України від 20.10.2011 № 3933) керівництво більшості регіонів країни через неналежне виконання своїх повноважень не скоригувало та не затвердило вчасно відповідно до завдань Програми регіональні та місцеві програми. Так, Дніпропетровська, Донецька, Київська, Миколаївська, Одеська, Полтавська, Рівненська, Тернопільська, Хмельницька, Чернігівська обласні та Київська міська державні адміністрації не скоригували та не затвердили зміни до своїх програм. Решта обласних і Севастопольська міська державні адміністрації скоригували та затвердили зміни до своїх програм з порушенням встановленого терміну.

7. Стан планування видатків з державного бюджету на Програму є незадовільним, а дії Мінрегіону та Мінфіну були непослідовними і безсистемними.

Потреба в коштах держбюджету на реалізацію завдань і заходів Програми на 2012-2014 роки визначалася Мінрегіоном в обсягах, що відповідали показникам Програми на відповідний рік, але без належних обґрунтувань і розрахунків. Потреба в коштах на 2015 рік була визначена формально в цілому на три роки (2015-2017 роки).

У 2012 році Мінфіном ще на стадії планування за бюджетною програмою “Питна вода України” (КПКВК 2751050) було визначено нерівномірний помісячний розпис асигнувань державного бюджету, згідно з яким все фінансування планувалося на IV квартал. У подальшому з ініціативи Мінрегіону Мінфін передбачив асигнування на II квартал для погашення кредиторської заборгованості за виконані роботи у 2011 році.

З 2013 року фінансування завдань і заходів Програми з державного бюджету за окремою бюджетною програмою практично не здійснювалося, що унеможливило її виконання, і було, по суті, призупинено. Водночас з вини Мінрегіону, розпорядників коштів нижчого рівня та Казначейства до державного бюджету як невикористані наприкінці 2012 року повернені 97317,7 тис. гривень. У результаті виникла кредиторська заборгованість у сумі 12697,7 тис. грн, яка протягом трьох років не погашена і станом на 01.01.2016 становила 10314,0 тис. гривень.

8. У 2013 році за рішенням Кабінету Міністрів України передано бюджетні призначення, передбачені у 2013 році Мінфіну за програмою 3511090, зокрема, Мінрегіону для реконструкції системи водопостачання із

втіленням сучасних технологій очищення води м. Слов'янська – 52200,0 тис. гривень. Ці видатки затверджені Мінрегіоном **за відсутності розрахунків розпорядника бюджетних коштів нижчого рівня** управління житлово-комунального господарства Слов'янської міської ради Донецької області, отже, є **економічно необґрунтованими**.

За погодженням з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету рішенням Уряду Мінрегіону було передано бюджетні призначення за **КПКВК 2751860** “Реконструкція системи водопостачання із втіленням сучасних технологій очистки води м. Слов'янська Донецької області”, які на **22903,0 тис. грн більші фактичної вартості проекту**.

Урядом внесено зміни, згідно з якими саме для цих робіт встановлено **подовжений термін та розмір попередньої оплати**. При цьому підрядником у визначені терміни роботи не виконано, а **22254,0 тис. грн не повернено**. Проект “Реконструкція системи водопостачання із втіленням сучасних технологій очистки води м. Слов'янська Донецької області” **не реалізовано**. **Фільтрувальна станція з покращеними показниками якості води в експлуатацію не введена**. Існують **реальні ризики втрати 22254,0 тис. грн бюджетних коштів**.

9. Мінрегіон за відсутності належного контролю з боку Мінфіну у 2012-2013 роках не дотримувався Правил складання паспортів бюджетних програм та звіту про їх виконання, затверджених наказом Мінфіну від 29.12.2002 № 1098. При оформленні паспортів бюджетних програм (КПКВК 2751050, 2751860) Мінрегіоном і Мінфіном порушувалися терміни їх затвердження.

Мінрегіон у паспортах бюджетних програм **визначав результативні показники, які недостатньо відображали ступінь досягнення поставленої мети та виконання завдань бюджетних програм**. Відповідно, діяльність Мінрегіону як головного розпорядника бюджетних коштів **щодо застосування в бюджетному процесі результативних показників бюджетних програм у 2012-2013 роках була незадовільною**.

10. Аудитом охоплено використання бюджетних коштів у чотирьох регіонах, яким у 2012 році було спрямовано 47771,1 тис. грн (25,4 відс. загального обсягу бюджетних коштів, розподілених на виконання завдань Програми).

За відсутності дієвого контролю з боку Мінрегіону у **2012 році з порушенням вимог чинного законодавства використано 15513,6 тис. грн, неефективно – 2894,1 тис. гривень**.

Так, Дніпропетровською обласною державною адміністрацією на оплату робіт з реконструкції фільтрів КП ДОР “Аульський водовід” використано 2039,6 тис. гривень. Цей об'єкт працює за відсутності декларації про його готовність до експлуатації, що **суперечить нормам законодавства про здійснення капітального будівництва**. Дніпропетровська облдержадміністрація з порушенням норм Порядку використання коштів,

передбачених у державному бюджеті за програмою “Питна вода України”, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.02.2011 № 141, у 2012 році використала 11113,5 тис. грн бюджетних коштів на оплату виконаних робіт на об’єктах, які три роки не вводяться в експлуатацію та не передані балансоутримувачам. З порушенням норм цього Порядку департаментом ЖКГ Львівської міськради у 2012 році використано 2228,8 тис. грн (без співфінансування будівельних робіт). Одеською облдержадміністрацією з порушенням чинного законодавства у сфері містобудівної діяльності та капітального будівництва використано 131,7 тис. грн коштів держбюджету: в укладених договорах на будівництво не враховані істотні умови щодо страхування ризиків випадкового знищення чи псування об’єктів будівництва, роботи на об’єктах будівництва проводилися за відсутності документів, що посвідчують право власності на користування земельною ділянкою, земельні ділянки на час будівництва підрядній організації не передавались.

Херсонською облдержадміністрацією неефективно використано 153,3 тис. грн на сплату заборгованості за виконані роботи на об’єктах, які не експлуатуються, а Львівською облдержадміністрацією – 2740,8 тис. грн на погашення кредиторської заборгованості за об’єктами, роботи на яких не завершені.

За результатами обговорення та на підставі викладеного Рахункова палата

В И Р І Ш И Л А:

1. Звіт про результати аудиту виконання завдань і заходів, передбачених Загальнодержавною цільовою програмою “Питна вода України” на 2011-2020 роки затвердити.

2. Кабінету Міністрів України рекомендувати:

- вжити заходів щодо приведення норм Загальнодержавної цільової програми “Питна вода України” на 2011-2020 роки у відповідність із вимогами Закону України “Про державні цільові програми”, зокрема, в частині уточнення строків її виконання та джерел фінансування;

- передбачати в державному бюджеті видатки на Загальнодержавну цільову програму “Питна вода України” на 2011-2020 роки в обсягах, достатніх для її реалізації;

- з урахуванням змін, що відбулися у структурі центральних органів виконавчої влади, актуалізувати постанову Кабінету Міністрів України від 29.04.2004 № 576 “Про затвердження Порядку підготовки та оприлюднення Національної доповіді про якість питної води та стан питного водопостачання в Україні”;

- забезпечити дієвість Порядку взаємодії та координації роботи, пов’язаної з виконанням Загальнодержавної цільової програми “Питна вода України” на 2011-2020 роки, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 08.02.2006 № 118, та належну діяльність Міжвідомчої комісії з

питань виконання Загальнодержавної цільової програми “Питна вода України”;

- зобов’язати обласні та Київську міську державні адміністрації виконати вимоги Закону України від 03.03.2005 № 2455 “Про Загальнодержавну цільову програму “Питна вода України” на 2011-2020 роки” (у редакції Закону України від 20.10.2011 № 3933) і скоригувати та затвердити регіональні та місцеві програми (заходи) щодо забезпечення населення якісною питною водою в достатній кількості.

3. Міністерству регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України рекомендувати:

- відповідно до вимог Закону України “Про державні цільові програми” подати пропозиції щодо внесення змін до Загальнодержавної цільової програми “Питна вода України” на 2011–2020 роки в частині уточнення строків її виконання і джерел фінансування;

- призначити керівника Загальнодержавної цільової програми “Питна вода України” на 2011-2020 роки;

- розглянути питання доцільності подальшого існування Ради з питань якості питної води і прийняти відповідне рішення;

- забезпечити виконання вимог Закону України “Про питну воду та питне водопостачання” щодо підготовки та оприлюднення Національної доповіді про якість питної води та стан питного водопостачання в Україні;

- з метою уникнення судових позовів підрядних організацій до замовників робіт за порушення умов договорів з оплати виконаних робіт у 2012 році за КПКВК 2751050 розглянути питання погашення кредиторської заборгованості у сумі 10314,0 тис. грн;

- визначати у паспортах бюджетних програм та у звітах про їх виконання належні результативні показники;

- вжити заходів щодо усунення виявлених недоліків і порушень.

4. Надіслати рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту виконання завдань і заходів, передбачених Загальнодержавною цільовою програмою “Питна вода України” на 2011-2020 роки Міністерству регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України.

5. Надіслати відомості про результати аудиту виконання завдань і заходів, передбачених Загальнодержавною цільовою програмою “Питна вода України” на 2011-2020 роки, у формі рішення Рахункової палати Кабінету Міністрів України.

6. Поінформувати Верховну Раду України про результати аудиту виконання завдань і заходів, передбачених Загальнодержавною цільовою програмою “Питна вода України” на 2011-2020 роки, і запропонувати розглянути їх на засіданні профільного комітету.

7. Рішення Рахункової палати, Звіт про результати аудиту та результати його розгляду об’єктом контролю оприлюднити на офіційному веб-сайті Рахункової палати.

8. Контроль за виконання цього рішення покласти на члена Рахункової палати Зарембу І.М.

Голова Рахункової палати

Р.М. Магута